

नक्षत्रस्येष्टिं विधातुं प्रस्तौति । “अग्निर्वा अकामयत् । अन्नादो देवानां स्यामिति । स एनमग्नये कृत्तिकाभ्यः पुरोडाशमष्टापाकलं निरवपत् । ततो वै सोऽन्नादो देवानामभवत् । अग्निर्वै देवानामन्नादः” इति । अस्मिन् कल्पे सर्वेषां प्राणिनां दाहपाकप्रकाशकारी योयमग्निर्दृश्यते, सोयम् ‘अग्निः’, पूर्वस्मिन् कल्पे मनुष्यः सन् देवत्वपदप्रापकं कर्मानुष्ठायास्मिन् कल्पे एतत् जन्म लब्धवान्, अतः पूर्वस्मिन् कल्पे स मनुष्यो भाविनीं संज्ञामाश्रित्याग्निरिति व्यपदिश्यते । यथा मृत्तिकां घटं कुरु, तन्तून् पटं कुर्वीत्यादौ भाविनीं संज्ञामाश्रित्य व्यवहारस्तद्वत् । स चाग्निशब्देन व्यवह्रियमाणो मनुष्यः कर्माधिकारी सन्नेवम् ‘अकामयत्’ । अहं जन्मान्तरे ‘देवानां’, मध्ये वक्त्रन्नभक्षकः ‘स्याम्’, ‘इति’ एवं, कामयमानः ‘सः’ मनुष्यः, तस्मिन् कल्पे वर्त्तमानाय नक्षत्रस्वामिने ‘अग्नये’, ‘कृत्तिकानक्षत्राय’, च मिलित्वा ‘पुरोडाशमष्टाकपालम्,’ एतं ‘निरवपत्’ । ‘सः’ अपि नक्षत्रस्वामी वक्त्रिः, ‘ततः’ पूर्वस्मिन् कल्पे मनुष्य एव सन् विशिष्टं कर्मानुष्ठायेत्तरकल्पे नक्षत्रस्वामिरूपं वक्त्रित्वं प्राप्तः । एवं स त्यागिरग्नये निरवपदित्यत्र न काष्यनुपपत्तिः । अनेनैव न्यायेन वक्ष्यमाणास्वपीष्टिषु यजमानदेवतयोः एकविधं नामकल्पभेदेन व्यवस्थापनीयं । ‘ततः’ निर्वपात् ‘स’ यजमानरूपोऽग्निः’ कल्पान्तरे ‘देवानां’ मध्ये ‘वक्त्रन्नभक्षको’ ‘अभवत्’ । अग्निरेव सर्वान्नभक्षक इत्येतं लोके प्रसिद्धं ॥

अथेष्टिं विधत्ते । “यथा ह वा अग्निर्देवानामन्नादः । एवम्